

Blågrønne verdier og kartfesting av Regional blågrønn struktur

---

REGIONALPLAN FOR JÆREN 2050 – FASE 2

VERSJON 21. FEBRUAR 2020

Innhold

1 Formål med notatet	3
1.1 Innledende begrepsavklaring	3
2 Hvorfor videreutvikle Regional grønnstruktur?	4
2.1 Nye utfordringer – nye grep	4
2.2 Verdien av å se flere tema samlet	5
3 Kartfesting av Regional blågrønn struktur i RPJ2050	6
3.1 Hvilke areal er kartfestet og vist som Regional blågrønn struktur?	6
3.2 Kartfesting av blå verdier (aktsomhetsområde flom)	7
3.2.1 Kartfesting av de «blå verdiene» i Regional blågrønnstruktur	7
3.3 Kartfesting av grønne verdier	8
3.3.1 Grønnstruktur	8
3.4 Områder med overlapp mellom blå og grønne verdier	9
4 Videre arbeid med kartfesting av Regional blågrønn struktur	9
4.1 Videre arbeid med friluftstema	9
4.2 Videre arbeid med landskapstema	11
4.3 Videre arbeid med tema naturmangfold	12
5 Retningslinjer	12
5.1 Retningslinjer til kartfestet Regional blågrønn struktur (del I)	12
5.2 Generelle retningslinjer til arealforvaltning i planområdet (del II)	13
6 Handlingsprogram	13
6 Kartvedlegg	14

Blågrønne verdier og kartfesting av regional blågrønn struktur

1 Formål med notatet

I notatet «Blågrønne strukturer» fra september 2019 ble det gjort greie for hvorfor en mener det er fornuftig å utvide den regionale grønnstrukturen fra Regionalplan Jæren 2013 (RPJ2013) til å gjelde flere «blå» og «grønne» verdier – friluftsliv, naturmangfold, vassdrag, klimatilpasning og landskap i Regionalplan Jæren 2050 (RPJ2050).

Notatet var grunnlag for diskusjon i arbeidsgruppa 24. oktober og prosjektgruppemøte 7. november 2019. Temaet var på nytt oppe til diskusjon på prosjektgruppemøte 10. januar. En generell tilbakemelding i flere av møtene har vært at det er relevant å koble de ulike blågrønne verdiene i større grad, men at det tydeliggjøres hva vi mener med de ulike begrepene som brukes innenfor dette temaet; «blågrønne verdier», «regional grønnstruktur» og «regional blågrønn struktur».

Et annet viktig spørsmål som har fulgt prosessen i flere møter: Dersom man i Regionalplan Jæren 2050 ønsker å vise en kartfestet «regional blågrønn struktur» må det gå klart fram hvilke hensyn og konkrete arealer i planområdet denne kartfestingen omfatter, og hva de praktiske implikasjonene av en slik kartfesting vil være.

En annen tilbakemelding er at det også må være tydelig hvordan retningslinjer og kart er koblet sammen, bla. hvilke retningslinjer som gjelder kartfestede områder og hvilke retningslinjer som gjelder generelt for arealforvaltning i hele planområdet.

Hovedhensikten med dette nye notatet er å bidra til begrepsavklaring og bedre forståelse om hvilke verdier RPJ2050 søker å ivareta innenfor temaet «blågrønne verdier». Vi vil også begrunne valgene vi har gjort mht. kartfesting av noen blågrønne verdier i form av «Regional blågrønn struktur».

Notatet gir også noen rammer for videre arbeid med videreutvikling av en kartfestet Regional blågrønn struktur i fortsettelsen etter planvedtak høsten 2020.

1.1 Innledende begrepsavklaring

I løpet av prosessen med dette temaet er det konkretisert to begrep som vi ønsker å benytte mest mulig konsekvent for å unngå misforståelser og sammenblanding. Disse forklares nærmere i de neste kapitlene. Det gis likevel en innledende begrepsavklaring her:

Blågrønne verdier:

Det store nettverket av «blå» og «grønne» verdier som er å finne innenfor de naturlige og semi-naturlige områdene rundt oss, både innenfor og utenfor byggesonen. Dette er verdier som friluftsliv, naturmangfold, vassdrag, klimatilpasning og landskap som til sammen bidrar til å styrke økosystemene rundt oss og leverer økosystemtjenestene vi mennesker nyter godt av; som mat, rent vann, flomregulering og natur- og friluftsopplevelser. Blågrønne verdier finnes mao. overalt, inkludert i landbruksområder og i byen.

Regional blågrønn struktur:

Regional blågrønn struktur er en videreutvikling av Regional grønnstruktur fra RPJ2013. Regional blågrønn struktur viser sammenhengende arealer med viktige blågrønne verdier som er kartfestet i RPJ2050 enten som grønnstruktur, aktsomhetszone flom (fra NVE) eller pilforbindelse (ny ønsket forbindelseskorridor). Dette er arealene det er naturlig for kommunene å kartfeste i sine egne planer enten med arealformål, hensynssone eller på annet vis.

2 Hvorfor videreutvikle regional grønnstruktur?

2.1 Nye utfordringer – nye grep

Den regionale grønnstrukturen ble innført i Fylkesdelplan for langsiktig byutvikling på Jæren (FDPJ 2000) som karttema for viktige friluftsliv- og naturområder i utmarka rundt storbyområdet. Hensikten med dette var å etablere en sammenhengende struktur av områder som var viktige for å dekke den voksende befolkningen på Jæren sitt behov for rekreasjon, mosjon og friluftsliv i nærområdene.

I Regionalplan Jæren (RPJ) 2013 ble en kartfestet «regional grønnstruktur» videreført, jf. figur 1 under.

Figur 1 Kart som viser dagens regionale grønnstruktur. Områdene er konsentrert rundt de bynære områdene i tettstede befolka områdene.

Økt bevissthet om tilpasning til klimaendringer, helhetlig vannforvaltning (jf. EUs vannrammedirektiv) og økosystemssammenhenger og -tjenester har gjort at de «blå» verdiene knyttet til vassdrag og vannets kretsløp har en sterkere posisjon i areal- og naturforvaltningen i dag enn for 20 år siden da FDPJ2000 ble vedtatt. Dette påvirker også arbeidet med Regionalplan Jæren 2050. Det er flere gode grunner til å videreutvikle Regional grønnstruktur både når det gjelder det kartfestede arealet og de tematiske retningslinjene som gjelder forvaltning av blågrønne verdier i hele planområdet uavhengig av kartstatus.

- Vi har fått betydelig økt kunnskap både internasjonalt og nasjonalt om blågrønne verdier og sammenhenger mellom økosystemtjenester som klimatilpasning, vassdragsforvaltning, naturmangfold, landskap og friluftsliv
- Grunnlaget for regional grønnstruktur ble utarbeidet i 1998/99 og dekket bare en mindre del av planområdet (rundt storbyområdet). Befolkningsøkning, kommunesammenslåing, kortere kjøreavstander, økt tilrettelegging og interesse for friluftsliv gjør at flere grøntområder har regional appell ift friluftsliv og naturopplevelse.
- Et fokus på blågrønne verdier i RPJ2050 bidrar til kobling mellom regionale planer som adresser blågrønne tema fra ulike sider; Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning (UTE) , Regionalplan for klimatilpasning (under arbeid) og Regionalplan for vannforvaltning.
- Arealendringer og andre tiltak i LNF- og byggeområder som ikke vises som regional- eller kommunal grønnstruktur har stor påvirkning på de blågrønne verdiene i planområdet. Av den grunn er det hensiktsmessig med tematiske retningslinjer for arealforvaltning i hele planområdet, uavhengig av kartfesting eller ei..

2.2 Verdien av å se flere tema samlet

I dag finnes mange ulike temakart som omhandler verdiene natur, friluftsliv, landskap og vassdrag hver for seg. Som nevnt over, er ett av de nye grepene i RPJ2050 å synliggjøre sammenhengene mellom disse ulike verdiene.

Spesielt er det lagt vekt på å synliggjøre den verdien vann, vassdrag og sjø har for ulike interesser; kantsoner som spredningskorridor for ulike plante- og dyrearter, kantsonene sin verdi som buffer som for å hindre avrenning for som bidrar til å redusere vannkvaliteten og vann/sjø som friluftsområde. I tillegg har arealbruk/skjøtsel nær vassdrag stor påvirkning på arbeid med klimatilpasning.

En annen sentral utfordring er ivaretagelse av naturmangfold. Habitatfragmentering bidrar generelt til å redusere naturmangfold ved at vandrings- og spredningsmulighetene reduseres for mange plante- og dyrearter. Endringene i arealbruk over tid har i stor grad redusert naturlige leveområder for planter- og dyr til mindre restarealer i kulturlandskapet i alle fall på Låg-Jæren. Dette gjør det spesielt viktig både å ta vare på de gjenværende restarealene, og sikre forbindelser mellom dem.

Verdien som framkommer ved å synliggjøre sammenhengen mellom enkelttema som landskap, naturmangfold, vassdrag og friluftsliv sammenfaller også delvis med begrepet «økosystemtjenester», som har fått et langt større fokus i arealforvaltning siden forrige gang regionalplanen ble revidert. Økosystemtjenester er definert som økosystemenes direkte og indirekte bidrag til menneskelig velferd, jf. NOU 2013:10 «Naturens goder – om verdsetting

av økosystemtjenester». Blågrønne verdier bidrar til en rekke ulike økosystemtjenester som reguleringstjenester (flom og erosjonsbeskyttelse), forsyning av mat og rent vann og såkalte «kulturelle» økosystemtjenester som friluftsliv og opplevelser.

I RPJ2050 bidrar tematiske retningslinjer for arealforvaltning i hele planområdet til at ulike blågrønne verdier vurderes mer samlet. Innenfor kartfestet Regional grønnstruktur bidrar koblingen mellom kartfestet grønnstruktur og kartfestet aktsomhetssone for flom til en mer samlet «blågrønn» vurdering, f.eks med tanke på spredningskorridorer for naturmangfold eller korridorer/forbindelser for friluftsliv.

3 Kartfesting av regional blågrønn struktur i RPJ2050

3.1 Hvilke areal er kartfestet og vist som Regional blågrønn struktur?

En bred, økosystem-tilnærming til blågrønne verdier er som nevnt i den innledende begrepsavklaringen (kap 1.1.) at de blågrønne strukturene er overalt i planområdet vårt, både innenfor utenfor byggesonen, intensivt drevne landbruksområder, skog og utmark i hei og fjell. Det er utfordrende å kartfeste blågrønne verdier med denne tilnærmingen. En tilbakemelding vi har hørt i flere møter er at: «hele kartet ville jo blitt grønt jo!»

En annen tilnærming er å definere en avgrenset og kartfestet blågrønn struktur i tråd med arealformål for «grønnstruktur» eller «blågrønn struktur» i plan- og bygningsloven. Med en slik «smalere» forståelse vil blågrønn struktur primært ligge innenfor byggesonen, evt. områder avsatt til grønnstruktur/friluftsområder på utkanten av bebyggelsen, og gjerne ikke de store LNF-områdene ellers. Dette ville vært en «smalere» definisjon enn vi allerede har lagt til grunn for kartfesting av regional grønnstruktur i tidligere planer, der store LNF-områder er innenfor den kartfestede grønnstrukturen.

I kartframstillingen av regional blågrønn grønnstruktur i RPJ2050 har vi valgt å fokusere på de arealene som pr d.d. har avklarte grenser og som vi vurderer vil være viktigst å kartfeste i kommunale planer

- regional grønnstruktur slik den var etablert i 2000, med justeringer etter visse kriterier
- kartfesting av de blå verdiene (aktsomhetssone flom/vassdrag)
- nye ønskede forbindelser (pilsymbol)

På kartet som viser den regionale blågrønne strukturen i RPJ2050 har vi i tillegg valgt å vise de større friluftsområdene fra regionalplan for friluftsliv (FINK/UTE) som mulig framtidig blågrønn struktur. Parallelt med regionalplanarbeidet foregår det et arbeid med å vurdere de store friluftsområdene på nytt. Når det er gjennomført er ambisjonen å innlemme disse i den samlede kartfestede blågrønne strukturen.

3.2 Kartfesting av blå verdier (aktsomhetsområde flom)

En av hovedbegrunnelsene for å innlemme vassdrag/flom i den kartfestede regionale blågrønne strukturen er nettopp muligheten til å se flere tema som ofte berører de samme arealene under ett.

I notatet Blågrønne strukturer fra september 2019 er det gitt eksempel på slike overlappende interesser.

For friluftslivstema er det f.eks en overordna føring å legge til rette både for opplevelser og mulighet for aktivitet og bevegelse, både i bebygde og mer landlige omgivelser. Områder med særegne kvaliteter gir ofte gode opplevelser. I Miljødirektoratets veileder for planlegging av grønnstruktur oppfordres det til å legge til rette for friluftsliv/nærturområder i naturgitte områder, gjerne langs vassdrag. Med naturgitte områder menes også opplevelse av kulturminner i natur- og kulturlandskap, og spor i landskapet fra tidligere og nye tiders bruk. Friluftsliv langs kysten og i de store skogs- og fjellområdene er en viktig del av trivselen og livskvaliteten til mange mennesker og sentralt i det norske friluftslivets historie, identitet og forankring.

Et annet eksempel på at ulike deltema henger tett sammen er klimatilpasning og vassdragsnær natur. Å ivareta hensyn til klimatilpasning i arealplanlegging handler ofte om både å unngå å bygge i områder med økende naturfare, som for eksempel flom, skred og havnivåstigning, men også håndtering av overvann på et areal for å unngå skade et annet sted (f.eks lenger ned i vassdrag). Som buffer mot store mengder overvann, er det også i arbeidet med klimatilpasning viktig å vektlegge store, sammenhengende områder og intakte økosystemer. Dette kan f.eks. sikres i kommuneplanens arealdel. Vegetasjon kan forebygge mot intens nedbør og flom eller overvann. Samtidig kan sammenhengende naturområder tilrettelegge for spredningskorridorer for arter og økosystemer. Intakte og sammenhengende naturområder bør også bevares slik at arter og naturtyper får bedre forutsetninger for å tilpasse seg klimaendringene.

Undervegs i prosessen har det vært diskutert hvordan de «blå verdiene» best kan framstilles i kart. En mulighet har vært å ta med en buffer langs vann og vassdrag. En annen mulighet har vært å peke ut særlig sårbare vassdrag der det ut fra verdier i vassdraget (f.eks at elva er lakseførende), verna vassdrag, eller at kantsoner er viktige for å nå målene om god vannkvalitet (jfr mål i vannforskriften og regionalplan for vannforvaltning 2016 – 2021).

Etter ulike vurderinger har en kommet til at aktsomhetskartet for flom kan være en grei kartframstilling av de blå verdiene. Aktsomhetskartet er utarbeidet av NVE og gir en indikasjon på hvor flomfaren bør vurderes nærmere, dersom det er aktuelt med ny utbygging. Informasjonen i kartet kan benyttes som et første vurderingsgrunnlag i konsekvensutrednings- og/eller risiko- og sårbarhetsanalyser tilknyttet kommuneplanen og for å identifisere potensielle fareområder for flom. De potensielle fareområdene kan legges til grunn ved fastsetting av flomhensynssoner og planbestemmelser.

Potensielle fareområder for flom kan også være en indikator på hvor det kan være naturlig å bevare eksisterende natur og særlig våtmarksområder. I arbeid med klimatilpasning er naturen og naturbaserte løsninger viktige bidra til å dempe virkningene av klimaendringene andre steder.

3.2.1 Kartfesting av de «blå verdiene» i regional blågrønnstruktur

- NVE sitt aktsomhetskart for flom. – jf. klimatilpasning

- Elve – og bekkestrenger (ELVIS elvenett). – jf. natur-, friluft- og landskapsverdier langs vassdrag.

Figur 2 Kartet viser framstilling av de blå verdiene i området rundt Varhaug. Mørk blå farge viser elve – og bekkestrenger. Lys blå farge viser NVE sitt aktsomhetskart for flom.

3.3 Kartfesting av grønne verdier

3.3.1 Grønnstruktur

Kartlaget grønnstruktur som nå inngår i regional blågrønn struktur tar utgangspunkt i eksisterende kartgrunnlag over regional grønnstruktur slik denne strukturen ble definert i FDPJ 2000. Noen nye områder er tatt inn, og det er også innført et nytt kartsymbol en pil, som viser at her er det et regionalt ønske om å binde sammen regionalt viktige områder. Hvor denne forbindelsen skal ligge, må avgjøres gjennom avklaring i kommuneplan.

Figur 3 Kartet viser eksempel på piler mellom allerede eksisterende regionale områder. Pilene representerer et ønske om at det blir etablert nye forbindelser i området der pilene er plassert. Nøyaktig hvor turforbindelsen skal ligge, må avklare gjennom kommuneplan.

Det er også tatt inn noen nye områder, etter innspill fra kommunene. Endringer i kart, både nye områder pilsymbol er forankret i noen identifiserte utfordringer:

- etablere flere forbindelser i og langs vann, sjø og vassdrag
- etablere flere forbindelser for friluftsliv i øst/vest – retning i planområdet, dvs gjennom fra Jærstrendene til høgheiene øst i planområdet
- kjente natur, landskaps- og friluftsområder «som alle kjenner til» bør tas inn

- etablere forbindelser mellom eksisterende områder
- sikre adkomst til eksisterende friluftsområder

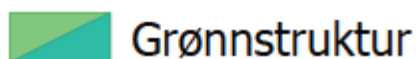
Eksempel på nye områder som er tatt inn:

- statlig sikra friluftsområder som tidligere ikke var en del av regional grønnstruktur
- større, kjente friluft- og naturområder på Rennesøy. Flere av disse områdene er del av «Utvalgte kulturlandskapene i jordbruket». Dette er særegne jordbrukslandskap med store biologiske og kulturhistoriske verdier. Tilrettelegging for friluftsliv og opplevelse i disse områdene har vært viktig.
- tettstedsnære grøntområder langs sjø som allerede ligger inne i kommuneplaner, f.eks i Stavanger og på Jørpeland, Vikevåg, Judaberg og Tau. Disse har vært viktige å ta inn, for både for å bygge opp rundt målsetting og å legge til rette for ferdsel langs sjø, men også peke på hvor det enda mangler forbindelser mellom allerede eksisterende områder. Flere av pilsymbolene som er tatt inn, peker på manglende forbindelser mellom allerede eksisterende grøntområder langs sjø.
- vassdrag med friluftsinnteresser, jfr regionalplan for vannforvaltning.

3.4 Områder med overlapp mellom blå og grønne verdier

I noen områder er det overlapp mellom kartfesting av blå og grønne verdier, f.eks regional grønnstruktur fra 2000 og aktsomhetssone flom. Det er valgt å synliggjøre disse overlappsområdene med en egen turkis farge i kartet for å vise at områdene både er viktige ift. grønne og blå verdier, f.eks vassdragsnære natur- og friluftsområder. I slike områder bør kommunen være særlig oppmerksom på at det kan finnes flere verdier og vurdere hvilke formål eller hensynssone med bestemmelser og/eller retningslinjer som er mest hensiktsmessig å bruke. Det skal legges vekt på sumvirkningene av de ulike verdiene.

For enkelthetsskyld tituleres disse «overlappsområdene» som grønnstruktur i kartforklaringen.

Figur 4 Kartforklaring til grønnstruktur. Ny kartfesting av grønnstruktur inneholder to kategorier; rene grønnstrukturuområder og områder med overlapp mellom aktsomhetsområde flom og grønnstruktur.

4 Videre arbeid med kartfesting av regional blågrønn struktur.

4.1 Videre arbeid med friluftstema

I det samla kartet over Regional blågrønn struktur er friluftsverdiene en viktig komponent. Av den grunn er også de større friluftsområdene slik de er fastsatt i Fylkesdelplan for friluftsliv, idrett, naturvern og kulturvern (FINK – planen, 2005) og videreført i Regionalplan for friluftsliv og naturforvaltning (UTE – planen, 2017), vist som mulig utvidelse av grønnstrukturen.

Det å utvide friluftstema/grønnstruktur i regionalplan Jæren til også å gjelde større friluftsområder vil gi et mer helhetlig bilde av det samlede friluftstilbudet som er relevant for de totalt 350' innbyggerne i planområdet. Grønnstrukturen rett rundt den største befolkningsskonsentrasjonen i de fire kommunene på Nord-Jæren (totalt 250' innbyggere i Stavanger, Sandnes, Sola og Randaberg) er fortsatt regionens viktigste nærturområde. Samtidig gjør en økende befolkning i tettstedene lenger sør på Jæren, kommunesammenslåinger og bedre og raskere tilgang til friluftsområder på tvers av planområdet, på grunn av stadig bedre infrastruktur og mer fritid i befolkningen, at også andre friluftsområder får regional appell. På dette grunnlag er det naturlig at regionalplanen også synliggjør gjennom kartfesting de store og viktige friluftsområdene som ligger lenger ut i planområdet.

Kommunene sin kartlegging av større friluftsområder vil bli brukt som grunnlag for å vurdere avgrensingen av de regionale friluftsområdene. Kommunen sin kartlegging baser seg på Miljødirektoratets sin veileder Kartlegging og verdisetting av friluftsområder (M98 – 2013) og omfatter både sjø- og landområder. Kriterier for verdisetting etter direktoratets veileder er;

- brukerfrekvens • regionale og nasjonale brukere • opplevelseskvaliteter • symbolverdi • funksjon • egnethet • tilrettelegging • kunnskapsverdier • inngrep • utstrekning • tilgjengelighet • lydmiljø • potensiell bruk.

Anbefalt vektning og bruk av kriteriene gjøt at høy brukerfrekvens er ett av kriteriene som ofte vil gi utslag i høy verdisetting.

Det vil sannsynligvis ikke være naturlig å innlemme alle områdene som er markert som svært viktig eller viktig friluftsområde i kommunal kartlegging av friluftsområder inn i et regionalt kart for friluftsverdier. For å løfte opp kartlagte områder til regionalt nivå bør det være en klar definisjon av hva som gir et område regional verdi. Foreløpige tilleggskriterier er områder som:

- Har egenskaper spesielle for regionen.
- Har en spesiell historie eller verdi, identitet.
- Stor bruk, og brukere fra flere kommuner/regioner
- Er områder «alle» har hørt om.
- Er store, sammenhengende naturområder.
- Har spesielle egenskaper for spesiell bruk som det finnes få alternativer til.

Når de regionale friluftsområdene blir revidert på grunnlag av kommunale registreringer, er det sannsynlig at det blir innlemmet flere tettstedsnære friluftsområder enn det som er kartfestet i dagens regionale grønnstruktur. Ved å bare tatt inn områder som allerede har friluftsområder, vil en miste eller gå glipp av ønske om sammenheng mellom friluftsområder og det at det blir lagt til rette for friluftsliv i nye områder.

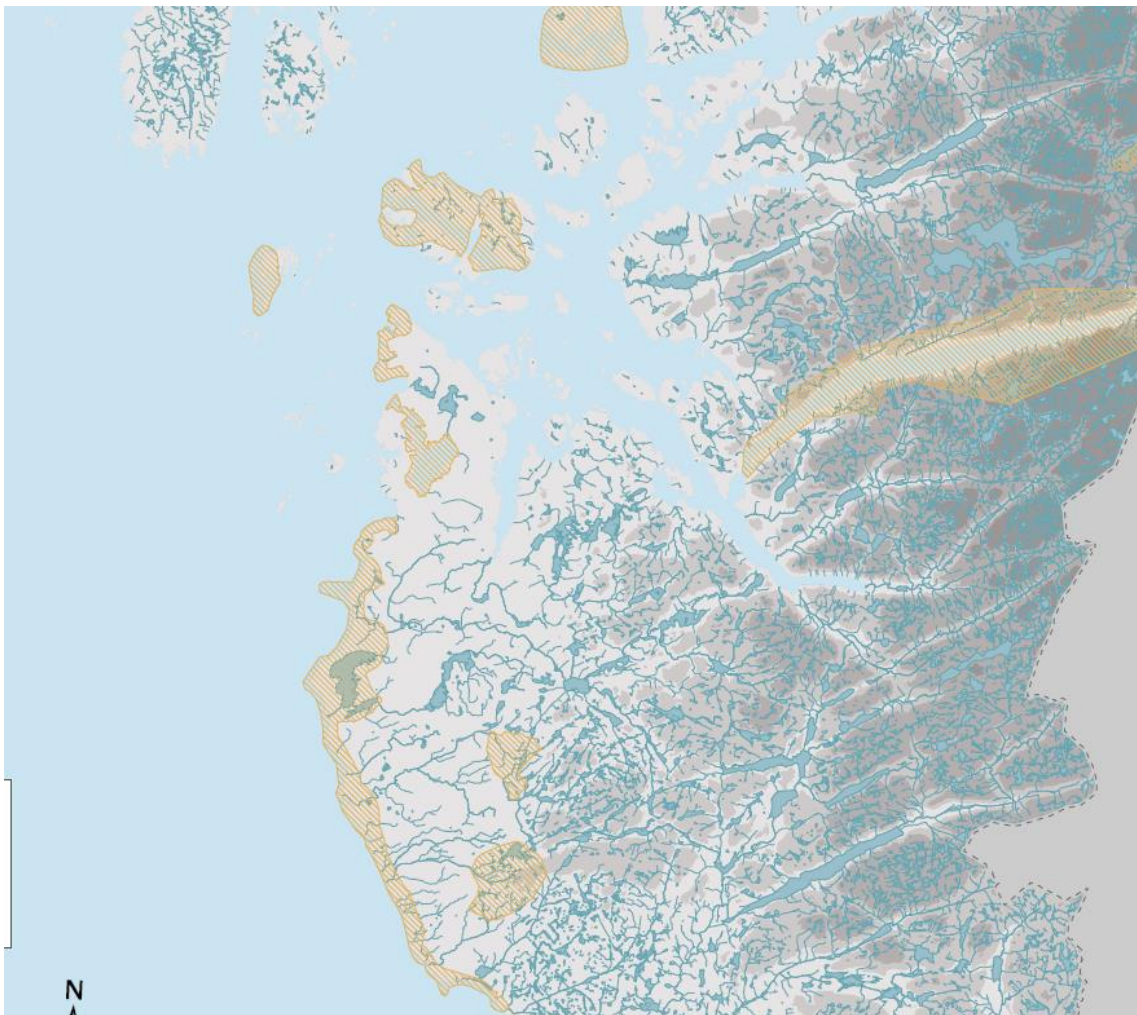
Et viktig kriterium for å innlemme nye områder i grønnstrukturen i regionalplanen selv om de ikke har denne statusen i dag er at områdene kan bidra til å binde sammen eller sikre adkomst til eksisterende regionalt viktige friluftsområder.

Lokale friluftsområder som bidrar til opplevelse «utenom det vanlige», f.eks områder langs sjø og vassdrag bør også kunne gis regional status fordi disse områdene på sikt kan utvikles.

4.2 Videre arbeid med landskapstema

Arbeid med kartlegging av «Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse» (KULA-områder) er igangsatt av Riksantikvaren på oppdrag fra Klima- og miljødepartementet. Målet er blant annet å bidra til oversikt over landskap av nasjonal kulturhistorisk interesse. I prosjektets prioritering av landskap er målsettingen å dekke mangfoldet av kulturhistorien i landskapet, hvordan bosettinger, næringer og ferdsel har preget landskapet, tidsdybden, viktige faser i historien, viktige hendelser, historiske strukturer i landskapet og ulike etniske og sosiale gruppers bruk av landskapet. KULA – områdene skal omfatte landskap i rurale områder, dvs. landskap utenfor byer, tettsteder og industriområder. Jordbrukets kulturlandskap skal ha stor plass i utvalget, men også andre landskap vil inngå.

Det pågår arbeid med avgrensning av KULA – områdene i Rogaland. Områdeavgrensningen vil bli sendt på høring våren 2020. Tematikken i KULA – prosjektet faller godt inn i den overordna definisjonen av regional blågrønn struktur. Det er derfor en ambisjon om at endelig avgrensningen av KULA-områdene skal innarbeides i kartfestingen av Regional blågrønn struktur. Områdene blir trolig fastsatt høsten 2020 slik at områdene kan tas inn i kart over Regional blågrønn struktur ved vedtak av RP Jæren 2020 høsten 2020.

Figur 5 Foreløpig avgrensning av «Forslag til kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse» (KULA).

Forslag til retningslinje som vil være naturlig å knytte til endelig vedtatte KULA-områder når disse blir innarbeidet i kartet:

«Ved planer og tiltak i områdene valgt ut som «Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse» (KULA) skal virkningen på landskapet vektlegges, slik at negativ påvirkning på landskapets karakter unngås. Innenfor områdene er god landskapstilpasning og fortsatt jordbruksdrift viktig for å hindre gjengroing og for å opprettholde landskapets karakter»

Gjennom arbeid med ny regionalplan for kulturarv, kan det også bli aktuelt å jobbe fram et forslag til kulturhistoriske landskap av regional verdi i Rogaland.

4.3 Videre arbeid med tema naturmangfold

Naturmangfold er et viktig tema innenfor de blågrønne strukturene både innenfor og utenfor byggesonen, i og langs vassdragene, og innenfor de kulturhistoriske landskapsområdene. Natur med regional, nasjonal eller til og med internasjonal verdi finnes også utenfor den kartfestede regionale blågrønne strukturen uten at disse foreløpig vises i regionalplanen. Det kan være viktige myr/våtmarksområder, utvalgte naturtyper som kystlynghei, viltkorridorer og barskogsområder.

Ambisjonen er å videreutvikle kartfestet regional blågrønnstruktur til å inkludere flere naturområder av regional verdi. Så langt har vi dessverre ikke evnet å utarbeide en god nok metode for å finne fram til hvilke naturområder vi mener dette bør gjelde. Det foreslås derfor å jobbe videre med metode for kartfesting av naturområder med stor regional verdi i planens handlingsprogram. En viktig problemstilling her vil være å identifisere restareal med stor biologisk og økologisk verdi.

Arbeid med naturverdier vil være et arbeid som Fylkesmannens miljøvernavdeling tar en viktig rolle i, med sitt ansvar og kompetanse ift naturforvaltning i fylket.

I arbeid med å kartfeste regionale naturverdier kan det også være aktuelt å identifisere vassdrag med særlig behov for å etablere kantsoner med en viss bredde ut fra mål i vannforskriften om god vannkvalitet.

5 Retningslinjer

I retningslinjene som følger med temaet blågrønne verdier og kartfestet Regional blågrønn struktur har vi valgt å skille mellom retningslinjer som gjelder kun de kartfestene områdene (del I), og generelle retningslinjer for arealforvaltning i hele planområdet (del II).

5.1 Retningslinjer til kartfestet regional blågrønn struktur (del I)

Disse retningslinjene gir føringer for kartfesting av Regional blågrønn struktur i kommunale planer.

5.2 Generelle retningslinjer til arealforvaltning i planområdet (del II)

For å ivareta det overordna «økosystem-perspektivet» kompletteres retningslinjer til kartfestet Regional blågrønn struktur med generelle «tematiske» retningslinjer for arealforvaltning som gjelder blågrønne verdier i hele planområdet; friluftsliv, naturmangfold, klimatilpasning, vassdrag mm. Hensikten med dette er å støtte opp under en mest mulig bærekraftig forvaltning av arealer som har stor påvirkning på de samlede blågrønne verdiene, uavhengig av om arealene inngår i den kartfestede regionale blågrønne struktur.

6 Handlingsprogram

I tillegg til retningslinjer og et kart som viser den kartfesta delen av regionale blågrønn struktur vil kapitlet om blågrønne verdier i regionalplanen inneholde et handlingsprogram det det videre arbeidet oppstilles. Forklaringen bak temaene i handlingsprogrammet er omtalt over:

Følgende punkt foreslås tatt med i handlingsprogrammet.

- Innarbeide relevante områder fra ny oversikt over regionale friluftsområder (ansvar RFK, i samarbeid med kommune)
- Videre arbeid med fastsetting av naturverdier med stor verdi (ansvar FM i samarbeid med RFK og kommunene)
- Se på muligheten for å utarbeide et kartlag med oversikt over kulturhistoriske landskap av regional verdi i Rogaland. Dette vil bli gjort som en del av arbeid med regionalplan for kulturarv (ansvar RFK)

6 Kartvedlegg

Kart - Regional blågrønn struktur

